

KÖZLEMÉNY

Sajnálatos módon 2018. augusztus 27-én az Eurostat (az Európai Unió Statisztikai Hivatala) honlapján félreérthető adat jelent meg a 2015. és 2016. években Magyarországon elkövetett szándékos emberölések (intentional homicide) vonatkozásában: e szerint a magyar emberölési ráta (a 100 000 főre jutó szándékos emberölések száma) a 2015. évben 2,05, a 2016. évben 1,91 volt, az előző évekre jellemző 1,3 körüli rátával ellentétben. Ez azt eredményezte, hogy hazánk az EU országai között ebben a tekintetben felkerült az ötödik, illetve a hatodik helyre.

A közölt adatok alapján úgy tűnik, mintha Magyarországon hirtelen megugrott volna az emberölések száma, amely állításnak mind a nemzetközi megítélés tekintetében, mind a magyar lakosság bűnözéstől való félelemérzetére nézve súlyos következményei lehetnek.

Intézetünket számos médium kereste meg azzal, hogy adjunk magyarázatot a jelenségre.

Mivel a szándékos emberölés az egyik legsúlyosabb, ugyanakkor az egyik legnagyobb társadalmi érdeklődésre számot tartó bűncselekmény, szükségét érezzük, hogy a hivatkozott nemzetközi statisztikában megjelent, 2015. és 2016. évre vonatkozó adat (az emberölési ráta számítása alapjául szolgáló 202, illetve 188 szándékos emberölés) és a magyar hatóságok által közölt adat (2015-ben 99, illetve 2016-ban 101 szándékos emberölés) közötti jelentős különbség okát megvilágítsuk.

Az Eurostat honlapján feltüntetett 2015–2016 évekre vonatkozó adatok mind a szándékos emberölések kísérleteit, mind a szándékos *befejezett* emberöléseket is tartalmazzák, míg az előző években feltüntetett adatok kizárólag a szándékos *befejezett* emberöléseket foglalták magukban.¹ A szándékos emberölések évenkénti változására vonatkozóan tehát csak akkor kaphatunk releváns eredményt, ha a 2015–2016-os éveknél is csak a szándékos *befejezett* emberölések számát vesszük alapul, amely 2015-ben 99, 2016-ban 101 volt, így az emberölési ráta ezekben az években is 1 körül alakult.

A magyar sajtóban megjelent adatok az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (továbbiakban ENYÜBS) alapján közölt számokat tükrözték. Az ENYÜBS az adott évben azokat a bűnügyeket rögzíti, amelyek vonatkozásában rendőrségi vagy ügyészségi érdemi döntés született (pl. megszüntetés, felfüggesztés, vádemelés) és megtörtént a statisztikai adatszolgáltatás is. Az ENYÜBS a regisztrált bűncselekményeket a hatályos Büntető Törvénykönyvben² (Btk.), illetve bizonyos esetekben a korábbi Büntető Törvénykönyvben³ (rég. Btk.) foglaltaknak megfelelő bontásban tartalmazza.

---

¹ Eközben a táblázatról szóló információs lapon Magyarország esetében továbbra is az szerepel, hogy az adatok a kísérleteket nem tartalmazzák. Lásd: Eurostat: Recorded offences by offence category – police data.

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/crim_off_cat_esms.htm

² A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

³ A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (rég. Btk.). A régi Btk. szerinti bűncselekmények abban az esetben jelennek meg a statisztikában, ha az adott bűncselekmény elkövetése még arra az időszakra esik, amikor a korábbi törvény (rég. Btk.) volt hatályban. A hatályos és a korábbi Btk. is az időbeli hatály vonatkozásában kimondja, hogy fő szabály szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni [Btk. 2. § (1) bek.]. Ez alól két kivétel van: az egyik, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni [Btk. 2. § (2) bek.]. A másik kivétel értelmében az új büntető törvényt visszaható hatállyal kell alkalmazni a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő [Btk. 2. § (3) bek.].

Az Eurostat által 2016-tól alkalmazott új nemzetközi statisztikai rendszer (International Classification of Crime for Statistical Purposes, továbbiakban ICCS) felépítése és fogalomhasználata arra törekszik, hogy a tagállamokban a nemzeti szabályozás alapján rögzített bűnügyi adatokat egységes rendszerbe foglalja és ezáltal azokat összehasonlíthatóvá tegye. Az új rendszer valójában bűncselekményi kategóriákat hozott létre, az egyes bűncselekmények kategóriákba sorolása a tagállamok feladata volt. Miután a büntetőjogi kódexek tagállamonként különböznek, az egyes bűncselekmények nem minden esetben feleltethetők meg maradéktalanul az adott kategóriának.

Az ICCS-ben meghatározott szándékos emberölés (intentional homicide) kategóriája sem azonos a magyar Btk. meghatározásával, hanem több, a sértett halálával végződő szándékos bűncselekményt is magában foglal.⁴ A magyar Btk.-ban szereplő bűncselekmények közül a szándékos emberölés alap- és minősített esetei [Btk. 160. § (1) és (2) bek.], az erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 161. §), valamint az emberrablás szándékos emberölést is megvalósító esete [Btk. 190. § (4) bek.] feleltethető meg maradéktalanul az ICCS rendszerének, ezért ezen bűncselekmények számának összesítése képezte az Eurostatnál közölt szándékos emberölési ráta alapját.

Az Eurostat definíciója szerint, a *felsorolt bűncselekmények kísérlete nem tartozik ebbe a kategóriába.*⁵ Ennek ellenére a magyar adatok tartalmazzák a kísérletek számát is, amelynek magyarázata a következő:

A 2016-tól alkalmazott új megfeleltetési rendszer bevezetése óta, az adatszolgáltatás alapjául alkalmazott bűncselekménykódok nem teszik lehetővé a cselekmények stádiumok (előkészület, kísérlet, befejezett bűncselekmény) szerinti elkülönítését. Erre figyelemmel, a 2015–2016-os adatok tekintetében már nem volt lehetőség a kísérletek és a befejezett emberölések szétválasztására, így az Eurostat tábláiban ezek összesített eredménye szerepel.

Az ENYÜBS alapján közölt adatok és az Eurostat honlapján megjelenő adatok tehát nem feleltethetők meg egymásnak, tekintettel a mögöttük meghúzódó definíciós eltérésekre, valamint a megküldött statisztikai adatok tartalmára.

Összességében tehát elmondható, hogy **nem növekedett a Magyarországon elkövetett szándékos befejezett emberölések száma, hanem az továbbra is csökkenő tendenciát mutat.**

---

⁴ Az Eurostat szándékos emberölésre (intentional homicide) vonatkozó meghatározása a magyar Btk. szerinti szándékos befejezett emberölésen kívül további bűncselekményeket is ide sorol, így a halált okozó testi sértést, terrorcselekmény halált okozó alakzatát, az emberrablás halált okozó formáját, valamint olyan egyéb, halállal végződő cselekményeket, amelyeket a magyar Btk. külön tényállásként nem tartalmaz, hanem azok is szándékos emberölésnek minősülnek (pl. nő megölése, újszülött megölése). Lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Intentional_homicide

A KSH által összeállított megfeleltetési rendszer fordítókulcsa az alábbi linken érhető el: http://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/bnsor/bnsor_forditokulcs_17.pdf

Az említett egyéb bűncselekmények száma Magyarországon elenyésző, így ezek nem okozhatták az Eurostat nyilvántartásában szereplő statisztikai növekedést.

⁵ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary: Intentional_homicide](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Intentional_homicide)